

FR. S. FINŽGAR:

„GAMES-LOVE.“

ČRTICA.

I.

gradiču Lokvica je.

Ob težki hrastovi mizi, nad katero je žarel lestenec bogatih lučk, je sedela po večerji polkovnikova družina. Večerja je bila izredno bogata, ker se je prav ta dan vrnila iz velikega mesta najstarejša hčerka Karla, ki je dovršila z dobrim uspehom izpite za francoščino in klavir. Povabljen je bila na večerjo tetka Emi, plemenitašica, rodom Slavonka, umirovljeni major pl. Dovič, iskren prijatelj polkovnikov, njegov sin Rudolf, dragonski poročnik in filozof Ivan. Drugi so bili udje domače družine: dva dečka, dijaka na realki, in tri manjše sestrice.

Družba je bilo izredno dobre volje. Gospa polkovnica je bila razpoložena kakor redko. Njene ponosne oči so ji neprenehoma uhajale na Karlo, o kateri je vsem gostom že po trikrat povedala, kako težki da so nauki modernih jezikov in kako potem ni čuda, da je njena Karlica nekoliko blede. Cela družba je pripovedovanje spremljala vselej s spoštljivim molkom in je prikimavala polkovnici ter se občudovaje ozirala na hčerko, kateri je v zadregi silila rdečica v obraz. Ko je polkovnica dokončala, je dvignila vselej aristokratsko-ponosno glavo, oči napol zaklopila in kakor z viška vpraševalno pogledala na goste, češ: Imate li vi tako moderno izobraženih hčerk? In nato je vselej stari major prijel za čašo ter napil mladi profesorici ponavljajoč vedno isti stavek: „Torej, gospôda, pijmo na zdravje vrle gospice-profesorice in na čestitke milostne gospe mame!“

Ob taki priliki je kakor avtomat prijel za čašo gost v odlični družbi, filozof Ivan, ki je bil za počitnice izbran učiteljem polkovnikovih sinov. Trčil je rahlo s Karlo. Gospodična se je za hipec ozrla v njegove oči, pa vselej se je hitro obrnila drugam. Ta pogled je bil zanjo nekaj čisto novega. Izpoznati ni mogla, ali so te oči vtelešena sanja, ali jih je zbegalo modroslovje, ali pa je mladenič tako malo še bival v družbi, da se sramuje kakor kmetiški dijaček.

Ivan je tudi dobro čutil, da se mu odmika pogled Karlin, da ga tudi druga družba ogovarja le iz kurtuazije. Zato se ni silil v ospredje in je kar mogoče molčal in razmišljal. Zagledal se je večkrat v lestenec, proti stropu, da ni razumel, kaj je govorila vesela družba. Radosten smeh ga je zdramil včasih. Tedaj si je očital, da morda ni spodobno tako vedenje, in vselej je začel pogovor s starejšim sinom Leonom.

Ivana je najbolj opazovala tetka Emi. Bila je vdovica, ali njeno lice je bilo sveže, njene oblike sicer polne, vendar nekako dekliske. V bujnih črnih laseh ni bilo sledu o beli nitki, katero vpletajo leta. Bila je plemkinja. Vendar je bilo njeno vedenje kakor hčerke iz naroda. Nič ni bilo pretiranega, nič nenaravnega, vendar pa vse obdano z neko plemenito skromnostjo.

„Gospod profesor me zanima. V njem res tiči kos modrijana.“

To je omenila polkovnici napol šepetaje, ko je jemala piškot s ponujenega srebrnega podstavka.

„Ne veš, on je pesnik — zato čudak!“

„Pesnik?!“ ponovi Emi začudena in pogleda Ivana. Ta si je prižigal cigareto in se ozrl prav tedaj na dami, kakor bi slutil, da se menita o njegovi osebi.

„Gospod doktor, danes ste nekoliko otožni! Bodite veseli!“

Emi je takoj odgovorila Ivana in hotela začeti z njim pogovor.

„Nisem otožen, milostna. Prav dobre volje sem!“

„Aha, kaka pesmica, kaka lepa ideja se Vam poraja. Zato ste bržkone dobre volje v srcu; na licu se Vam to ne bere!“

„Odločno ugovarjam! Res, da je droben zvezek Vaših poezij; ali pesmi se ne merijo na vatre. Občinstvo je sodilo. In ta sodba je taka, da se Vam lahko čestita. Bog Vas živi, gospod pesnik!“

Družba je trkala z Ivanom. Na njegovem obrazu se je prikazal žarek veselja, hkrati pa tiha skromnost in želja, da bi mu bilo ljubše, ko bi se nihče ne dotaknil tega vprašanja. Tudi Karla je kakor izpregledala, in cena tega tihega filozofa se je v nji visoko zvišala.

Gospa Emi je bila resnično izobražena in izredna ljubiteljica pesnikov. Zato se je z Ivanom zapletla v pogovor in čedalje bolj občudovala njegovo vsestransko izobraženost. Tvorila sta ob mizi kar naenkrat nov svet. Puste vsakdanjosti, praktični pogovori, stari dovtipi, ki so vršali ob mizi, vse to je bilo za nju dva nekaj, česar ni bilo. Ivan se je razvnel, kakor bi polagoma prihajal sam iz sebe na dan, kakor bi stopal izza temnih zaves na luč, kakor bi njegovo skromno vsakdanjost ožaril z velikim solncem njegov pravi, notranji „jaz“.

„Emi, Karla nam zaigra! Gospod doktor izvolite tudi v salon!“

Polkovnica je položila Emi roko na ramo. Tetka je takoj vstala, rekla Ivanu, da ob priliki nadaljujeta pogovor, in odšla s polkovnico v salon.

Vsi gosti so vstali od mize. Huzarski poročnik je vedel Karlo za roko in stopal

V HOLANDSKI HIŠI.

A. OSTADE.

„Kdo bi ob tako lepi družbi mislil na poezijo!“

„Le nikar ne tajite! Poznam marsikakega pesnika. Vsi ste enaki!“

„Žal, da sem jim samo po vedenju podobni!“

„Ugovarjam“, se oglasi polkovnik, ki ni mnogo govoril.

rahlo poleg nje, pa vendar toliko odločno, da so ob vsakem koraku zazvenčkale ostroge. Polkovnik in major sta si prižgala britaniki in obstala sredi salona.

Ivan se je naslonil pri oknu, odkoder je videl naravnost profil Karle, ki je sedela na stolec h klavirju. Luči na klavirju sta blesteče osvitljali zvezek sonat, da je bilo lice Karlino razsvitljeno po odsevu. Ivan se je začudil. Pri mizi ni hotel ali ni mogel natančneje opazovati njenega lica. Tu mu je stal naenkrat pred očmi v nekoliko temnih obrisih pravi klasični profil. Da, to je bil grški nos! Doslej še ni videl nobene deklice s takim profilom, kakor jih je študiral v mramoru izza klasične dobe. Da, in tudi usta, bradica, celo vrat, krog katerega je bila zlata veržica, vse klasično. Samo majhen zlat nanosnik — ta je bil pač modern. In vendar ni zabrisal z nekoliko koketnim in važnim ponosom umetniškega vtiska. Družil je davno umetnost s sedanjostjo in ji je dajal pravico, da biva, da živi kot otrok svoje dobe.

„Prični, Karla!“

„Pričem, ali s tem pogojem, da igram samo en komad. Danes sem že trudna.“

„Da, da, samo en komad!“ so ponavljali vsi.

„Torej Beethovenova sonata ‚Ob luninem svitu‘!“

„Dobro, dobro!“

Poročnik je zaploskal stoječ ob klavirju in pripravljen, da bi obračal liste.

Prvi akord je zadonel po salonu. Ivan se je prestopil za korak od okna. Njegove oči so se širše odprle in zamaknile v igralko.

Udarila je tako energično kakor človek, ki se loti dela in natančno ve svoj cilj in zaupa popolnoma v svojo moč, da niti trenutke ne dvomi, če bo kos nalogi ali ne. Karla je vzravkala vitko telo, ki je bilo še nekako boječih, otroških oblik; ali ko je pritisnila prve tipke, se je zazdela Ivanu krepkejša: kakor bi se dvignil v njej dokaj skrit — velik duh.

Po salonu je med poslušalci vladal grobna tišina. Dami sta sedli na divan, polkovnik in

major sta stala nepremično sredi sobe s prekrižanima rokama, dijaka sta sedela na nizkih stolčkih in z nekoliko odprtimi ustnicami gledala sestro. Male hčerke so se pa stisnile polkovnici h kolenom.

Ko so izdoneli prvi mogočni akordi, so privreli tihi in nežni glasovi izpod Karlinih rok. Tako je tihi majev večer, ko poleže dnevni šum naokrog in naenkrat priplove izza gozda luna. Povsod se vzpnó dolge sence, mračne vode zablestijo v srebrnini, na dehteče cvetje se vsujejo medli žarki, in vsaka stvar, vsak cvet zadiha skrivnostno melanholijo. Človek obmolkne in strmi v prirodo. Srce se širi, ob sebi začuti bližino nepoznanega čara. Deklica se zamisli in govori samo šepetaje s svojim spremljevalcem. Roka se tesneje oklene roke, duša se trga od prahu in hrepeni nekam daleč, na posrebrneno oazo skritega raja. Vse modre misli ležejo k počitku, veliki sklepi zatisnejo oči in večer-čarodej privesla na luninih žarkih, v zlate čolničke povabi dehteče želje, ki sedejo vanje in veslajo po tihih valovih ljubezni v nepoznane daljave — — —

Luna se dviga — vedno više na firmamentu ...

Na oknu sloni mlado srce. Tako burno pluska, da se slišijo udarci. Ne, ne, ne smem — ne smem ... Nekdo zavriska tam daleč v dolini. Mlado srce vztrepeta, kakor droben tiček, ko začuti, da se mu bliža smrt ...

Ne, ne, ne smem — ne smem ...

Po salonu zvenijo strašni akordi. Udarec za udarcem, naskok za naskokom, boj, vihar, divji metež in nad njim mili drobni glasek, kakor bi jokalo ubogo srce, ki omaguje in se opoteka, ki pada in vstaja sredi tega groznega boja ... ki ječi in prosi v solzah: Moči, moči!

Srce je uslišano. Skrivnostni pianissimo v polnih akordih zaziblje v veliko harmonijo trpečo dušo. Lunini žarki posrebrijo tiho poljano, glava se sklani na prsi, vse je tiho, kakor bi dete v zibeli zaspalo, nad zibeljo plove luna v brezslisnem toku. Sliši se pokojno dihanje. Nič se ne gane, ne sme se ganiti. Če bi sčrtotal netopir, če bi

se odtrgal rumen list in bi padel s kostanja, bi motil sveto tihoto. Nad njo zatrepeče parkrat, kakor bi se zasmajalo dete, ker je v sanjah zagledalo vesele angelce v zlatih srajčkah... Mir — mir — mir — — —

Ali že prihaja vnovič. Kakor bi potegnila burja po vrhovih gozda. V sunkih prihaja, vzpenja se kvišku. Sanjajoča, na prsi sklonjena glava se plašno dvigne. Srebrnina je izginila s tihe poljane, luna je priplula za črno senco na nebu. Po travniku se vidi, kako beži črna lisa. In kjer se razgrne na drevesa, se vsa zazibljejo in prebudé ter zganejo z dolgimi rokami. Na tleh se vidijo njih dolge, črne sence; in vse se gibljejo in dvigajo strašne roke. Srce prične biti z nemirnimi in hitrimi udarci. Vtripi so glasni in visoki, da se človek ozre naokrog. Po gozdu zacvili, veja udari ob vejo, nekaj zapoka in zahrešči s sklanim glasom. Vedno hujše se bije čudoviti boj; čuvstva kipé, v sencih stiska glavo čuden obroč, roke se pritiskajo na prsi, ki se dvigajo hitreje in hitreje. Po živcih gomazi mraz, v prsih zmanjkuje sape — zasliši se vnovič obupa-joči glas, ki drhti iz strun in jecljale ponavlja: Moči! moči! — — Glas ponehava, pada, omaguje — zadnji fortissimo — glava se je sklonila na zmučene prsi, luna je razlila vso srebrno luč na poljane, mrakovi so se poskrili, težke vejice so se zaklopile — zakraljevale so zlate sanje.

— — — — —

Ivanu je izginil ves svet krog njega. Nikogar ni videl. Njegova duša je čutila blaženstvo majeve noči, oblečene v lunino srebrnino. Njegovo srce se je vzburilo, in vsi njegovi boji so se strnili v eno samo veliko bitko. Oči so široko odprte visele na Karli-nem licu. Kar je slišalo uho, vse so brale njegove oči z njenega obraza.

Karla je dvignila glavo, ustnice je stisnila, kri je podplula lici, prsi so se ji širile in dvigale — — — In zopet se ji je sklonila glava, smehljaj je trepetal krog ust, oči so se ji sanjavo napol zaprle; njeni drobni prozorni prsti niso igrali, ne, šepetali so in se pogovarjali s strunami. Ti prsti niso segali

po tipkah, ker so jim velevala note; niso ne. Udarjali so, ker so morali, ker jim je narekovalo srce, ker so tekla čuvstva iz duše in se razlivala po strunah...

Ko je Karla doigrala, so obvisle za hip njene roke nad tipkami, potem so kakor trudne legle v naročje. Oči so strmele na odprto knjigo, posejano s črnimi točkami. Po salonu je zavládala nekaj sekund traja-joča tihota. Zvoki so še pluli pod stropom in dokler niso izbežali vun, skozi okna preko zelene lipe, vun v svetlo noč, odkoder so bili poklicani, dotlej ni upal nihče z vzklikom zmotiti velike harmonije —

Polkovnik je pogledal majorja in z roko potegnil čez oči, kakor bi hotel zakriti veselje, ki je kakor rahla rosa leglo na očeto-ve oči.

Nadporočnik je udaril prvi in zaploskal. Za njim je zadonelo po salonu. Vzkliki radosti in začudenja so odmevali; vsi so hiteli h Karli in ji čestitali. Mama jo je objela in tesno pritisnila njeno glavo k svojim prsom; polkovnik jo je slovesno poljubil na čelo — s tistim očetovskim poljubom, ki je ves poln hvaležnosti, ki pravi otroku, da so vse skrbi, ves denar in vse žrtve — vse, vse da je — pozabljeno.

Karla je obsedela skoro hladna. Njena duša je bila še daleč nekje, tam sredi tihih poljan, tam je še slonela ob oknu v hišici na gričku, in njene misli so se kopale v srebrnih luninih valovih.

Vsi so prišli do nje, vsi po vrsti in govorili navdušene besede pohvale in občudovanja. Vsi so prišli — samo Ivan je še stal blizu gardine pri oknu. On ni ploskal, on še ni storil koraka proti klavirju, da bi govoril Karli lepe in slovesne besede. Tudi njegova duša se je šele vračala s tihih poljan, počasi in nerada. Ozirala se je nazaj v svet, kjer je upravkar živela, ozirala se je in postajala in težko ji je bilo, ker je morala proč, ker je morala zopet med ljudi, ki govoré samo z ustmi, ki govoré veliko besedi, tako strašno nepotrebnih, ki so vse tako prazne in naučene, ki še nikoli niso bile globoko tam notri v skrivnih krajih — srca.

S težavo se je vračala njegova duša — pa se je morala in se je vrnila.

Ganil se je od zavese. Z boječimi koraki se je bližal Karli, kakor se bliža človek osebi, ki je vredna velikega spoštovanja. Globoko se je priklonil. Njegova glava je prišla prav do Karlinega naročja, in tedaj je začutila ona, da so se dotaknile njene roke tresoč se ustnice. Ivan se je zravnal. Karla se je ozrla vanj, v njenih očeh se je zasvetilo veselje, hitro je vstala in z roko segla po Ivanovi desnici. Tesno mu jo je stisnila, kakor iz hvaležnosti, pogledala mu še enkrat v oči in rekla: „Prisrčna hvala! Samo Vi ste me razumeli!“ — — — — —

II.

Vesela družba je šla po cesti. Ob desni in levi je dišala zrela pšenica. Dva škrančka sta pela nad poljem.

Mala Rožica je tekala za metulji. Nekoliko starejša Erika je trgala kresnice, modra Mara pa je ostala pri mami polkovnici. Tetka Emi je šla z dijakoma, ki sta ji venomer pripovedovala velike dogodke iz šole in ob tem z mogočnimi gestami mahala po zraku z novimi ráketi.

Filozof Ivan je šel s Karlo. Govorila sta glasno vesele besede. Včasih sta se spogledala in se hitro zopet ozrla po rumenem polju. Tedaj je vselej nastal za nekaj hipov molk. Ali naglo sta zamislila nov predmet. Karla se je zopet smejala iz cele duše, da se je zadaj oglasila mama in zaklicala:

„Karla!“

Oba sta se obrnila in pogledala gospo z nedolžnimi očmi. In vendar sta oba čutila, da bi bila mama najbrže huda, če bi jima videla v srce. Zato sta se zopet hitro obrnila in šla dalje.

Ivan je videl danes prvič Karlo v športni obleki. Na belo čepico in na svetlo bluzo je lila rožna luč skozi solnčnik. Ker je bilo krilo krajše, se mu je zdela Karla kakor otrok. Najraje bi bil videl, ko bi zbežala v visoko travo, ki bi ji segala skoro do pasa, da bi ondi gledala iz nje kakor roža izmed rož. On bi pa pohitel za njo in bi jo lovil

kakor Rožica metulje. Ivan sam ni vedel, od kod je to prišlo — ali zavedal se je tega dobro, da bi ob njeni strani lahko govoril cele ure — dneve in tedne, dasi zgovornost ni bila njegova lastnost. Ob njej bi bil lahko otročji. Če bi Karla utrgala kresnico in ji otrgavala listič za lističem ter po davni navadi izpraševala ta cvetni orakel, utrgal bi Ivan takisto cvetko na drugi strani ceste in bi ji pulil venec ter ponavljal Karline besede. Če bi Karla sedla na mehko travo, glavo naslonila na roko in se zamislila v skrivnostne daljave, tedaj bi sedel on prav tako na mahovo blazino, podprl si glavo, in se zamislil v skrivnostne daljave. Če bi ona pisala s solnčnikom po pesku, pisal bi tudi on s palico nerazumljiva znamenja. —

Odkar mu je oni večer segla v roko, od tedaj je ostalo v njegovi duši nekaj sorodnega, ki mu je bilo tako znano, kakor bi prijatelj zagledal prijatelja po dolgih letih. Vedel je čisto dobro, da je to sorodstvo že davno iskal. Poznal je tisto dušo, ki mu mora seči v roke in mu govoriti: Ti me razumeš, samo ti — in samo jaz razumem tebe. Poznal je to dušo tako dobro, kakor bi bila opoldne pred njim na dlani. In vendar jo je vedno iskal in doslej nikjer našel.

In po sonati tisti večer je stopila predenj, pogledala ga je in mu podala roko ter izpregovorila besede, katere je že davno natanko vedel. In v istem trenutku mu je bila Karla znanka, stara prijateljica, ljubljenska njegovega genija, kakor bi po desetih letih v tujem mestu srečal najboljšega prijatelja, ga potrepal po rami in mu rekel vesel: Ti si! Kako dolgo sem želel po tebi!

Karla je bila mlada, rastla je kakor skrbno negovana roža v cvetličnjaku. Popje požene, roža in vsak popek se obrača proti steklu in hrepeneče gleda vun v prostranost. Karla je vzcvitala v slavnem zavodu. Njeno srce je bilo vse polno sladkih sanj. Hrepenelo je vun skozi steklo. Videlo je od daleč, kako se zunaj upogibljejo veje, kako zvižga vihar in kako tuli. — Pri oknu je slonela na večer in prisluškala hrupu, ki se je valil po ulicah pod njo. Ljudje so hiteli, po dva in dva,

tudi po več skupaj in nekateri posamez sredi ceste. In Karla bi bila rada šla med te ljudi, rada bi se vmešala v ta pestri vrtinec in bi hitela z drugimi. Kam? — Naprej — kakor drugi — naprej, saj jo vleče in žene srce nekam daleč, v znane kraje, do srca, kate-rega gorkoto čuti v svoji duši in skrivnostno sluti njegovo ljubezensko vtripanje. Zdelo se ji je, da vidi pri ponočni luči na ulici čudne obraze. Mrklo je njih čelo, na licih, imajo brazde, iz ustnic je kri izsesana. Zakaj so taki? Ali so bolni? Karla se je pogledala v zrcalo, nagrbančila je čelo — pa ni šlo — ni se dalo. Vse gladko in mehko na licih kakor žamet, in ustnice tako rdeče. — Bog ve, odkod prihajajo ti ljudje, tako trudni in upognjeni? Karla bi bila stopila doli na ulico in bi jih prosila, naj jo peljejo tudi tja, kjer so bili, naj še njej potemni čelo, ki je tako otročje, in naj zbledé njene ustnice, ki so tako napete in rdeče kakor deteta. —

Ali Karla je ostala za oknom, legla je v tiho noč na posteljo — zamižala je in potegnila odejo čez glavo. Telo je zaspalo, njena duša je pa bdela in slutila, da sreča kmalu nepoznanega znanca, ki jo prime za roko in ji pogleda naravnost v srce. — — — — —

Na igrišču za lawn tennis je dišalo po mladi smoli. Visoke smreke in visoke jelke so zaslanjale igrišče proti jugu. Njih vrhovi so dremali, pod njimi na brežulku so cveteli višnjevi encijani. Ko so stopili h klopici pod veliko, staro smereko, je pred Karlo padel storž drevesa. Vsi so se zasmejali in poglegali kvišku. Veverica ga je utrčala in obrušila iščoč v njem zrnja. Sedela je na veji z navihano zavihanim repkom in si s tačicami vihala brčice. Ko so šli na beli pesek, je izpod grma zletel črni kos in prav majčkeno zazvižgnil. Dremal je in se ozlovoljil, ker so ga zdramili in pregnali.

„Play!“ se je oglasila v visokem, zvonkem tonu Karlo. Tedaj je že frčala žoga čez mrežo pred noge bratcu Hugonu, ki se je ustrašil, da niti zamahnil ni z ráketom.

„Fifteen-love!“ je zaklicala Karla, in v boj je letela druga bombica. Toda Leo je

bil spretnejši vojak. Sprejel je naskok in ga odločno odbil ter naskočil Ivana, ki je z veliko ročnostjo sprejel žogo ob mreži in jo vrnil Hugonu, ki zbog velike naglice zopet ni utegnil sprejeti napada in ga pošteno odbiti.

„Thirty-love!“ vikne Karla — bitka se nadaljuje, lica jim rdijo, vsaka mišica se pre-giblje, vitke postave se klanjajo in pripogibajo, predrzni skoki na levo in desno, nazaj in naprej . . .

„Games-love!“ zadoni zadnjič, ráketi se povesijo, bitka se je končala s popolnim porazom bratov. Hugo je slabe volje, proseče se ozre na klopico proti mami. Polkovnica je razumela njegove žalostne oči in velela Karli, naj igrajo lažje, počasneje. Hgonček ne more vztrajati.

Ivan in Karla sta se priklonila mami in naznanila, da jo hočeta slušati.

„Nalašč nič ne narediva!“

„Prav imate, naj ima Hugo veselje.“

Zopet se je razvila bitka. Hugo je delal, da se mu je znojilo čelo. Vsako žogo je srečno sprejel z ráketom in kmalu se je glasil zmagovalni njegov klic:

„Games-games . . .“

Igrali so dalje. Ivan je bil čedalje bolj otrok. Za žogami je skakal, pobiral jih in podajal Karli v bele roke. In kadar se je majhno dotaknil njenega prsta, je prišlo iz njega v njegovo dušo, kakor oni večer pri sonati iz Karlinih prstov v strune: harmonija tako blažena in tako bogata čuvstev, da je vselej hitro odmaknil roko, ker se je bal, da ne bi vzdržal, da ne bi omahnil kot omotičen, in bi mu ne padel ráket iz roke.

Karla se je pa smejala, da je drhtel zlati nanosnik in so se blesteli svetli zobki.

Polkovnica je ukazala odmor.

Ivan se je spel po brežulku in začel trgati encijane, ciklamne in drugo gozdno cvetje. Vedno višje je plezal in zašel v gosto smerečje. Tam je sedel na parobek in zlagal cvetje v šopek. Vsakemu cvetu posebej bi govoril skrivnostne reči, v vsako čašico se mu je skrila tiha misel, vsakega peclja se je držalo globoko spoštovanje.

Nad njim je šumelo v vrhovih. Čudna godba v prirodi. Neko zvenenje — vse brez odnehanja, skrivnosten šum, kakor bi prihajal od daleč in vendar je bilo koj nad njim, par sežnjev nad njegovo glavo. Vstajale so misli, spočenjale so se ideje, njegov pesniški duh ga je gnal z mogočno silo, da potegne list papirja iz žepa in da začne pisati. Zdelo se mu je, da bi bil vsak stih dehteč, da bi bile kitice godba, sama harmonija. Še misliti si ni upal, da bi štel sebe v tem trenutku pesnikom. — Ne, nikdar! Pesnik je narava, on samo orodje. — Kar posluša naj, srcu naj ne nadeva uzde, misli, nabrane po prašnih folijantih, naj zapodi v temne kamre, pri njem naj bodo samo pristne, ki klijejo iz vsakega cveta, ki se mu iz šumenja v drevesnih vrhovih vsipljejo na glavo, da se kar koplje v njih. Samo uho naj nastavi, srce naj odpre in z roko naj seže za ped daleč in kar prime, vse — vse je poezija...

„Gospod profesor!“

In še drugi glas je zaklical glasneje:

„Gospod profesor!“

Ivan se je zganil, kakor bi ga kdo nenadoma potresel za rame.

„Kličejo me!“

Ročno je vstal — pa mu ni bilo lahko. Vsaj še eno uro, ali dve naj bi tu miroval. So trenotki, ki so tako polni in plodonosni, da se za večno kesaš, če jih ne porabiš. Zakaj nič več se ne vrnejo.

Ivan pa je moral iti.

Gospe se je globoko priklonil, poljubil roko in položil pred njo zbrano cvetje. Ko ga je spustil iz roke, je zardel po celem licu. Vest mu je očitala, da se je s tem dejanjem zlagal, grdo zlagal. Niti najkrajša misel ni bila posvečena njej takrat, ko je spletal šopek. In vendar je popletel vanj vso gorkoto svojega srca, vsa tista visoka čuvstva, ki jih ni upal deti drugam kakor v neoskrunjene cvetne kelihe. In ti naj bi govorili Karli: Ná, tvoja so, samo tvoja, nagni čašice in izpij jih. Duša jih bo vesela...

Bojevniki so stopili vnovič na bojišče. Ivan je imel sedaj za tovariša Hugona. Ali

ni se branil, kakor bi se bil lahko. Rdeče žoge je podajal čez mrežo, da so se kar same lovile na Karlin ráket. Zdelo se mu je, da vsaka žoga nese Karli pozdrav, da ga zopet vsaka vrne in da bi bil nesrečen, če bi žoga zgrešila svoj cilj, kakor je bil nesrečen, ko je šopek ležal pred mamó. In ko se je dogodilo, da je petnajstkrat skočila žoga preko mreže z njegovega ráketa na Karlin in zopet nazaj, tedaj sta ploskali Emi in polkovnica, ker sta tako spretna igralca. Njemu pa je srce ploskalo, ker je dobro vedel, da sta sicer spretna igralca, pa ne v tennisu. To je bila druga igra. To je bil pogovor, pravi ljubezenski pogovor, in žoge so bile resne besede, vse kipeče od tihega ognja. — — —

Vračali so se.

Brata sta prijela Karlo za roko in šla ob njej. Ivan je spremljal mamó in tetko. Polkovnica mu je pripovedovala, kako vzgaja otroke, kako njena Rožica piše že dve črki in tri številke, kako se je lani trda godila sinu Leonu, ker so imeli zelo strogega profesorja — in dalje brez konca in kraja. Ivan je poslušal z vso dostojnostjo, pozornostjo. Ali Karlin smeh je donel vmes, tn tega je slišal neizmerno bolje nego pripovedi skrbne mame. Iz šumenja Karlinih čevljkov se mu je zdelo, da odmeva tisočkrat več poezije, kakor opoldanska vroča skrb materina. —

Pri večerji je sporočil polkovnik, da jih drugi dan poseti poročnik pl. Dovič.

„Gospod profesor, jutri se udarite na tennisu!“

„Me jako veseli“, odvrne Ivan in pogleda skrivaj Karlo.

„Ah, poročnik pl. Dovič igra izbornó! To bo veselja!“

Karla je izrekla z veliko radostjo ta stavek, s tako radostjo, da je bil Ivan žalosten.

Vstali so od mize. Karla mu je segla prsčno v roko in ga smehljuje pogledala ter rekla: „Jutri, jutri bo boj!“ — —

Ivan je odšel po stopnicah, kjer je imel udobno sobo za stanovanje. Prižgal je luč, vzela polo popirja in svinčnik. Dva stiha je zapisal. Več ni mogel. Tako burno so kipela

čustva v njem, da je moral nehati. Upihnil je luč in šel vun pod milo nebo.

Pred zvezdami so bili raztegnjeni leni in težki oblaki. Iz vrha sosednjega hriba je kipela sopara, kakor bi se kadila kopa.

Ivan je šel s počasnimi tihimi koraki na vrt. Sedel je pod veliko lipo na zeleno klop in se naslonil ob deblo. V gradu so bila okna salona razsvetljena.

„Morda Karla zaigra?“

Te misli se je silno razveselil. Čakal je in prisluškal, kakor bi se moralo zgoditi kaj velikega. Njegovo srce je plulo v visokih valovih.

„Mamá, oblači se! Jutri bo dež!“

Pri odprtem oknu je spoznal glas Karle. Medle konture na belih gardinah so pričale o njeni postavi.

Slišal je glas mame, ali besedi ni razumel. Naenkrat je rahlo zakašljal. Ko je zaslišal svoj glas, se je prijel za ustnice. Tako se je prestrašil.

Ali ni pretekla minuta, ko je zadonel klavir. Beethovenova soneta...

Ivanu je začelo vtripati v sencih.... Karla ga je čula. Sedaj odgovarja njegovemu glasu...

In zopet je krog njega v temni noči posrebrila luna tiho poljano, in zopet je prisluškal oni kipeči molitvi drobnega glasu in slišal hrestanje v divjem vrtincu viharja...

Ivana je vleklo z mogočno silo. Vstal bi bil najraje in hitel v salon, pokleknil pred Karlo in ji poljubil roko in bi ji rekel na glas pred vsemi: Karla — jaz te ljubim... Ali hitro se je zbal te misli. Ko so njegove ustnice zašepetale te besede, se je sramoval samega sebe. Ne, tega ji nikoli ne reče! Kdor to govori in to prisega — ta govori prazne besede, ta laže. Ljubezen prava in iskrena govori govorico, za katero doslej še ni besedi. Ona se pretaka na žarkih očih, dotika se z mehкими krili duše, topi se v ognju srca — in molči... Karli je govoril o ljubezni toliko, kakor še nikomur na svetu. — Z očmi, s smehom, v igri, na strunah — povsod in vselej...

In temna je bila noč, pa je Ivan natančno videl njen smehljajoči se obraz, vsako gubico krog ustnic je videl, in oči so bile pred njim, da bi jih naslikal z barvo...

Ivan je zasanjal, glava je slonela ob deblu lipe, nad njim je plul genij — personifikacija vseh idej, združenih in zlitih v eno veliko dušo, ki je bivala v telesu Karle. — — —

Pozno je odšel z vrta. Ko je legel, se je še živo domislil Karlinega zadnjega stavka: „Jutri, jutri bo boj!“

Ugasnil je svečo...

Skozi napol odprto okno je odmeval zamolklo-zategnjeni glas uharice: „Tee-vjeem-tee-vjem.“ — — —

(KONEC.)

FR. S. FINŽGAR:

„GAMES-LOVE.“

ČRTICA.

III.

(DALJE.)

očno opoldan je prišel poročnik Rudolf pl. Dovič... Ivan je dopoldne tri ure počival. Nato je vzel knjigo in šel na vrt pod lipo. Karla je sedela tam. Ivan se je razveselil. K njej bi bil stopil in jo prijel za roke ter ji povedal, da je preteklo pol večnosti, odkar je ni videl. Ali Ivan tega ni storil. Še sesti bi se ne upal, da ga ni povabila Karla. Ko mu je prijazno rekla, naj sede, pridružil se ji je na zeleni klopi, pa prav daleč od nje, čisto na konec klopi. Ivan ni vedel, kaj bi govoril. Fraz se je sramoval, od srca se ni upal govoriti in zato se je vtopil v tenke, prozorne prste Karline, ki so drhteli nad belim vezenjem.

„Jaz sedim že dve uri tukaj. Ne vem zakaj, ali tako pristrčno mi je, če sem sama takole v tistem vrtu in nad mano ta skrivnostni šum — poslušajte —“ Karla je nehala vētiti in okrenila glavo postrani ter gledala v lipo — „da bi sedela in sedela in počakala — pravzaprav prisanjala večnost.“

„Prav tako se godi meni, gospica. Pač, narava, čista in svobodna narava! Kdor nima zanjo zmisla, ni spoštovanja vreden človek!“

Karla se je za trenotek vanj ozrla. Ivan je zopet molčal. Z lipe je priplesala pikapolonica in sedla na beli Karlin predpasnik.

„Jo vidite?“

„Sreča!“

„Pikapolonica se je izprehodila po beli tkanini, obstala na čipkah in počasi — dvakrat je poizkusila — razpela krila ter obletela v krogu Karlino glavo, potem pa odjadrala naravnost preko ograje. Karla in Ivan sta gledala za njo.“

„Ná, sedaj mi je ušla sreča!“

„Saj jo je prinesla in pustila pri vas!“

Karla je zrla čez ograjo dalje čez travnike v migljajoči, od solnca razpaljeni vzduh, kamor je izginila pikapolonica. Kar nedomoma vstane:

„Poglejte, gospod profesor, Rudolf jaha po cesti!“

Roko je dvignila in z drobnim prstom kazala na cesto, kjer se je dvigal majhen oblak, pred katerim je bežal vranec v lepem diru.

Ivan ga ni precej zapazil.

„Ali ga vidite?“

„Ne, gospodična!“

Karla ga je prišla za roko in vedla k ograji.

„Poglejte, tam-le, sedaj se je skril za oni veliki hrast — no sedaj, ga vidite?“

Karla je izpustila njegovo roko.

„Da, sedaj ga vidim!“

„Ah, kako krasno jezdi!“

Naslonila se je na ograjo in gledala nepremično za jezdecem, ki se je čedalje bolj bližal gradiču Lokvica. Nobene besede ni več izgovorila.

Ivan je stal za njo in je tudi gledal jezdeca. Ko ga je Karla prišla za roko, je vztrepetala in se razveselila njegova duša. Ali sedaj je gledal to črno liso, ki se je bližala po cesti; zdela se mu je kakor zmaj, kakor črni vran, ki leti k pogrebu njegove sreče. Naenkrat, kakor bi sunil z neokretno roko med strune, naenkrat si je domislil, da Karla ni prišla njega za roko, da jo je podala temu črnemu jezdecu. In pikapolonica je prišla h Karli in ji povedala, da se ji bliža sreča in je zletela naravnost tej sreči naproti. Sedaj morda že sedi na grivi konjevi in Rudolf jo gleda ter razume kriljenje njenih

peroti, da mu sporoča hrepenenje Karlinega srca.

Ivan je drhtel v duši, zaželel je, da bi izginil, odstopil je dva koraka tako tiho, da ni zašumel pesek pod nogami in da ga Karla ni zapazila. Prvič v življenju se je vzbudil v njem tisti strašni disakord, katerega povzroči grabežljiva roka, ki seže v tvoje srce in trga tam iz njega nekaj, kar si imenoval svoje, samo svoje, najljubljenejše na svetu. In prišla je pikapolonica — zmečkal bi jo, če se vrne — prišla je povedat, da plove po cesti črni vran in ta bo odtrgal — saj je že — iz srca, kar je iskal cela leta, in je sedaj našel, prav sedaj, pred enim dnem...

Jezdec se je bližal, v solncu se je lesketala sablja. Razločno se je videlo, da se je ozrl proti gradu in pridržal konja.

„Je že tu! Pojdimu mu naproti!“

Karla se ni ozrla na Ivana, pustila je vezenje na klopi in bežala iz vrta.

Ivan ni šel za njo. Gledal je med gredicami, koder je hitela Karla, in čutil je, da se trga od njega v strašnih bolečinah pol srca. Krog ustnic se mu je začrtala bridka poteza... Obrnil se je in izginil med vrtnim zelenjem...

Pred gradičem je stala gospa polkovnica in gledala po bregu, koder je prihajal Rudolf. Razjahal je, ko je ugledal Karlo. Karla mu je prihitela naproti in mu podala roko, potem pa prišla na levi strani konja za povodce in korakala z njim. Na dvorišču ga je sprejel stari „kanonir“ Lovrenc in odvedel konja v hlev.

V grajskem stolpiču je udarilo kladivo na zvonec dvanajst.

„Jako točni, gospod poročnik! To je lepo!“

„Čisto navaden vojak, milostna! Obljubil sem ob dvanajstih.“ Poročnik je potegnil uro in pogledal nanjo.

Vsa grajska družba se je zbrala krog njega. Vsakega je pozdravil poročnik s pravim kavalirskim smehljajem, za vsakega je imel sladko besedico, fino in pripravno, kakor bi jo tiskal za dotično osebo.

„Tako! gremo k mizi!“

„Samo en trenotek, milostna, samo en majčken trenotek, da se otresem prahu!“

„Saj res! Oprostite, da nisem že prej velela. Mici, Francka, Maretko — brž, brž krtače, da osnažite prah gospodu poročniku!“

Tri služkinje so prihitele...

Krog vogla je prišetal filozof Ivan.

„Sedaj smo vsi! Tako! v obednico! Poglejte, gospod profesor, kako je gospod poročnik točen! Kakor ura!“

Ivan je mirno in dostojno pozdravil prišelca. Ali pl. Dovič mu je pokazal, dasi z najfinijo poanto, da je Ivan vendarle plebejec in hlapec.

Ivana je zgrabil ta odzdrav. Zakaj pre-dobro ga je umel. Ostal je zadaj za družbo in počasi, s težko nogo šel po stopnicah. V grlu se mu je nekaj ožilo, kakor bi zastajal grizljaj očitanega kruha, za kateri posoja plebejec glavo — visoki gospôdi. — Vzkriknil bi bil, pest bi dvignil — ali potajil se je, sam sebi je stopil za vrat in ponižno sedel za mizo, kamor so mu veleli...

Obed je minul.

Ivan ni izpregovoril petih stavkov. Vse je šumelo in se vrtilo krog poročnika, ki je bil eleganten zabavnik. Ivan je molčal, dovtipom se je smejal po sili, trkal je kakor avtomat.

Trikrat, samo trikrat se je med obedom ozrla vanj Karla. Ivan se je tudi ozrl. Pogledala ga je prvič. In tedaj je čutil, da se ga je doteknila umetniška Karlina duša. Zadonelo je v njegov jaz, kakor napolumolkla harmonija. Prav natanko je čutil, da mu ta duša kliče: „Samo ti me razumeš! Ta me zabava, razumeš me ti —“ In mislil je, da ga te oči prosijo, naj bo vesel, naj si zakrije globoke misli in naj hodi mirno in veselo vsakdanje pešpotice, kakor drugi.

Ivan se je razveselil misli in se je veselo nasmehnil.

In pogledala ga je drugič.

V njenih očeh so se svetile rahle, vlažne meglice, lice je zardelo, popravljala si je nanosnik — vse zaradi smeha. Poročnik je povedal imeniten dovtip.

Tedaj se je Ivan ustrašil Karle. Bolj široko je odprl oči, tako je bil iznenaden. Ta klasični profil — naenkrat brez glorirole! Vsakdanji obraz, kakor jih srečavaš na ulici v gneči, da jih moraš odrivati s komolcem. Ne, ni ne, nič več ni to njegova Karla, njegov ideal... Navadna punčka, h kateri stopi človek, če je dobre volje, jo vščipne v lice, posmeja se njeni jezici, ogrne havelok in gre mirno svojo pot...

ln tedaj je sodil, popolnoma prepričan sodil, da mu je Karla rekla z očmi. Ne bodi siten! Si filister, kali? Veseli se, lej ga bedaka, kaj bomo večno igrali in čutili sonate? Tako so mu očitale tiste od smeha solzne oči; in kljub temu je Ivan imel trdno vero, da mu je to rekla le tista navadna snov, iz katere je vsak človek, tista, ki se plazi tako nizko po zemlji, po trebuhu v prahu kakor želva. Njegova duša pa je še vedno čutila bližino velike in visoke notranjosti, ki kraljuje v Karli.

Vstali so.

„Mademoiselle Charlotte...“

Poročnik je prosil za en komadič na klavirju, preden gredo spat.

Tedaj se je ozrla Karla tretjič. V njenih očeh se je nekaj zresnilo, kakor svetel dan je bila njihova luč, in kakor ogenj je zagorelo, kakor meč kerubov: Ne, v ta tempelj pa ti ne greš! Tja gre samo on, ki me razume!

Karla je šla trdo mimo Ivana, da se ga je doteknilo njeno krilo. Ivan bi bil padel prednjo, razkrilil roke in vzkliknil: Zahvalim te, da čuvaš te svetinje, da jih ne mečeš na cesto — zahvalim te, Karla, ti si mogočna, ti si dobra, ti si — vse.

Poročnik je stopal vesel po salonu.

„Gospica, če smem prositi, kaj veselega!“

„Štajriš zate“, je zamrmral za vogalom Ivan. Njegovo srce je bilo nemirno. Stal je in držal s tresočo roko za platnice zapečatenene knjige, kjer bo izvedel, ali je njegova vera prava, ali je bila prazen fantom — ali Karla oskruni svetišče umetnosti — ali ga pa brani z mogočnostjo svoje duše.

„Drum — drum — drum —“

Ivan se je stresel.

„Drum — ha-ha — drum — ha-ha...“

Ivana je oblivala zona. Torej tudi to — tudi to mu žrtvuje! V tempelj lepega in čistega je zavedla človeka z blatnimi nogami — — — To ni umetnost, to je spaka, škandal — to je za groš — godec v kmetiški žganjarni —

Poročnik je hodil v taktu, ostroge so požvenčkavale. Ivan je stiskal zobe, v licih so mu drhteale mišice. H klavirju bi skočil in z enim udarcem razbil vse strune in iz strun bi spletel bič, da požene z njim najprej izdajavko Karlo in za njo vse druge...

Kar naenkrat nekaj zaloputne... Ivan je mislil, da je prišla jezna muza izpod neba in razbila instrument, ki ga je vdinjala Karla najnižji službi — službi nog.

Karla je vstala — mrklo se je ozrla po sobi — nekoga je iskala. Ona je zaloputnila klavir in hitela od njega.

„Na igrišče, na igrišče! Ne igram, ne morem, ne znam!“

Iskala je rokavic, in gledala predse, kakor bi se sramovala. Iskala je rokavic in za vogalom našla Ivana, kateremu se je žarelo lice veselja — Hitro ga je pogledala in v očeh je bila neskončno skesana prošnja:

„Odpusti!“

— — — — —

IV.

Nad cesto, ki vodi na igrišče, je molčala tesna tihota. Nobena bilka si ni vpognila v vetru, noben glas se ni odzval v prirodi — kakor bi vse zavzeto čakalo velikega dogodka.

Ivan je šel zadnji v družbi, ki je šetala na igrišče. Prav daleč spredaj je videl belo obleko Karlino. Včasih je slišal njen smeh. Poleg nje je stopal vitek mož v temni uniformi. Ivan je počasi zaostajal, Leo in Hugo, ki sta šla prej ob njem, sta se zaplela v dijaški pogovor, in učitelj je bil kmalu nekaj korakov zadaj.

Ivan se je zamislil. Naenkrat se je začela dolina pred njim širiti, hribje so se odmikali, vsepovsodi je nastajala pusta ravnina in po

sredi je tekla prašna, vroča cesta. Ivan je hodil po njej truden. S palico se je opiral in si pomagal brzo dalje. Po čelu so mu tekli curki znoja, prsi so se mu dvigale hrepeneče. Sklonjeno glavo je večkrat dvignil in pogledal predse po brezkončni ravnini, po razbeljeni cesti. In daleč, prav daleč na horizontu, kjer se je nebo nagnilo do ceste in se je njegova vročina strnila s prahom ceste, kakor bi truden človek udaril s čelom ob tla — tam je videl Ivan Karlino belo krilo in hitre drobne noge. In takrat se je vselej nagnil naprej, pospešil korak, začel dihati hitreje. To je bila njegova usoda, to je bil smoter njegovega življenja: Naprej po prašni in razbeljeni cesti sredi puste ravnine, naprej, do tam, kjer se dotika sivo nebo te poti in kjer hodi z lahkimi koraki njegov ideal...

In Ivanu se je zdelo, da je hodil dolgo in urno. Strahoma, pa vendar poln upa je zopet dvignil glavo, pomel si oči, čez katere je silil pot in pogledal proti horizontu. Prepričan je bil, da bo belo Karlino krilo že mnogo bliže, da je prihitel do njega na dolgo daljavo in da mu kmalu lahko zakliče: Postoj! Počakaj! Truden sem — ne morem več — a vendar moram do tebe.

Pogledal je in še enkrat si je obrisal prašne oči ter se ozrl do horizonta.

Njegov korak je postal truden. Nekaj stopinj je storil, kakor človek, ki obupa in le še kakor stroj drsa po tleh. Njegovo oko mu je pokazalo taisto razdaljo. Še za košček, za pedenj ni bil bliže. In tedaj je že hotel, da leže v jarek ob cesti in se nastavi solncu, da izpije in posuši v njem slednje koprnenje, da ga napoji potem noč in ga uteši, da ne bo zaželel nikdar dalje, kakor od ust do sklede, ki je gorka od dobrih jedil.

Ali ni mogel, ni smel. Naprej! Še hitreje! To je tvoj cilj, ideal! Za njim moraš po brezkončni cesti, za njim — — — In če omagaš, moraš omagati sredi ceste, ne smeš pasti v jarek. Umreti moraš z velikim upanjem v srcu. Če promineš drugače, pogineš kakor črešnja v cvetju, če ji olupí deblo zloben pastir.

Ivan se je ustrašil svojega poklica. Nankrat je začutil vso gorjupo bridkost, nankrat je izpoznal, da hodi tako sam. Morda so pred njim, morda za njim — gotovo so — ali tako ob desni in levi ni nikogar. Izpoznal je grenkost, ali začutil in zaslišal tudi kot grom mogočni glas, ki mu je veleval: Naprej! Za njim, za idealom...

„Gospod profesor, gospod profesor!“

Zdramili so ga krik družbe, ki je zavila s ceste po strminici na igrišče. Družba se je ozrla in zapazila Ivana, da gre s povešeno glavo dalje po cesti. Zato so ga pozvali, da so ga zdramili.

„Kako je zamišljen!“

Karla je izgovorila iskreno sočutno te besede.

„Bà, pravi profesor! On je baš rojen za to! Ljubši mi je rekrut nego profesor. To je impertinentno ljudstvo. Žal, da jih ne moremo poslati na kak planet...“

„Gospod Ivan je pesnik“, pripomni tetka Emica.

„Pesnik — po domače bi se reklo: na pol nor!“

Nekateri so se zasmeli. Karlo je prešinilo z neljubo bolečino v dušo. Pogledala je v tla in molčala. Tetka Emica je pa rekla jako slovesno:

„Gospod poročnik, to si prepovem!“

Nato se je obrnila in šla naproti Ivanu.

— — — — —

Vadljanje je določilo, da igrata Rudolf in Karla proti Ivanu in Leonu. Bitka se je pričela.

Ivan se je spomnil prejšnjega dne. Ko je nesel bosonogi deček, ki je pobiral žoge, rdeče ‚bombice‘ v klobuku poročniku, zazele so se mu krvave krogle, ki ga zadenejo v srce in ga ubijejo. Zakaj je prijahal ta človek na črnem konju? Zakaj je prišel sedaj? — Saj je bil prej tudi tam z njim vred! — Ali je bil on tedaj slep? — Ne, ne! To so puste misli, proč z njimi! Saj je Karla očitno pokazala po kosilu, da ji je v umetnosti edinole on vzor, da edinole njega ljubi. No, ta omladna zabava, naj bo! To je menda pač moda...

Poročnik se je vstopil bojevito na svoje mesto. Z visokim glasom, kakor bi komandiral na vežbališču eskadron, je naznanil, da se igra prične. Ivan je komaj odgovoril, že je prižvižgala žoga s tako silo in naglico, da še zamahniti ni utegnil.

Poročnik je štel prvo izgubo in prvi dobiček ter udaril žogo drugič v nasprotnika Leona. Ta je pazil nanjo z vso energijo, a zamahnil je z raketom po praznem vzduhu in se skoro opotekel. Karla se mu je glasno zasmejala. Ivan je pogledal proti njej čez mrežo in njen smeh ga je skoro žalil. Zadržal je naenkrat, da ta smeh doni čisto drugače kakor včeraj, ko sta igrala onadva skupaj. Zbolelo ga je, energija je v njem pešala.

Tedaj se je že zopet odzval Rudolfov glas. Rdeča krogla je priletela tikoma — komaj za las od mreže — in preden se je Ivan zdramil in jo dostojno sprejel, se je že tekalicala po tleh.

Rudolf je zopet glasno štel in segel po drugih dveh bombah...

Še par udarcev...

„Games-love“ je donelo iz nasprotnega tabora — mi imamo igro — vi nič.

Gospa polkovnica je na klopi pod smreko ploskala, vsa družba je čestitala poročniku. Ivanu se je zazdelo, da je silno smešen med njimi. Najrajši bi bil vrgel raket v travo in zaklical: To ni igra, to je pravi pretep. Jaz grem! Ali to se ni spodobilo. Nastopili so drugič.

Ivan je podajal žoge Karli. Da bi bilo kakor včeraj! Dà, tudi on bi bil igral lahko drugače. Ali Karli je moral ponuditi žogo na raket. Če bi ona zgrešila udarec, bi bilo zanj silno bridko. Rahlo in ljubeznivo je udaril žogo, kakor bi govoril rdeči poslanki ljubezenske besede. Pa Karla je ni sprejela kakor oni prejšnji dan. Krepko jo je odbila, pa ne proti njemu, ampak proti Leonu. Leon jo je sicer vjel in vrnil. Ali pri mreži je stal črni jezdec, Rudolf, ki je žogo udaril s toliko silo navpično čez mrežo v tabor nasprotnikov, da ni bilo mogoče loviti in odbijati.

Ivan se je užalostil. V njem ni kraljevala ročna spretnost vojnika; njegov svet je bil mnogo sežnjev nad grudo. Zato ni vzklopala njegova roka, zato se ni užgalo njegovo oko v divjem ognju, da bi porazil nasprotnika.

Njegove melanholične oči so iskale za mrežo Karle in ji govorile, da to ni igra, to je divji boj, katerega on ne ljubi. Toda Karla ni opazila njegovih pogledov. Na njenem čelu se je bralo naenkrat nekaj oholega. Njeni koraki niso bili več tisti nežni, trepetajoči, kakor včeraj. Stopala je ponosno, vojaško. Pri vsakem porazu se je ozrla hvalježno in ponosno v Rudolfa, ki je hodil z dvignjeno glavo in gledal skoro zaničljivo na nasprotnika.

V Karli je zagospodovala ženska. Njena velika umetniška duša, ki se je šele razvijala iz dehtečega popja, se je morala umekniti. Zunanji lesk, priučena moškost, odločnost Rudolfova, so jo zamamile. Kadar se je ozrla mimogrede na otožno lice filozofovo in se ozrla potem na dragonca, zdel se ji je Ivan tako majhen in neznaten, tako skromen in ubožen, da ga je mogla v trenutku kvčjemu samo pomilovati. Domislila se je prejšnjega dne — živo je stopila prednjo vzbujena simpatija. In ni se je razveselila. Skoro sramovala se je, zakaj da se je mogla količkaj razvneti za tega človeka. Zmagali so naenkrat trenutni vtiski zunanosti. Rudolf ji je bil vojvoda, kralj, vitez — pravi vitez iz davnih pravljič — in Ivan trubadur, celo nerodni trubadur, kateremu je ona prejšnji dan vrgla pest cvetja z balkona, ker je bila slučajno dobre volje. In ko je videla, da Ivan igra čedalje slabše, izpoznala je z istim prirojenim ženskim instinktom, da mu je hudo, da je nesrečen in da jo prosi na kolenih, naj ga ne žali in ne zaničuje.

To je vzbudilo v njej radost, kakor se vzbudi v ženski, ko vidi pred nogami moža. Njen smeh je bil čedalje razkošnejši: iz njega je donelo naravnost očitane Ivanu, češ, kaj si ti domišljuješ, plebejec, revež! Če si prejel pest miloščine, če si čul prijazno besedo — pa si drzneš misliti in domišljati kaj več?...

„Games-love“ se je glasilo četrtič. Družba se je upehala, gospa polkovnica jih je povabila na južino pod smreko. Ivan je šel z družbo k mizici. Vzel je ponujene grizljaje, izpil je vino, pa ni vedel, kaj dela. Karla ga je prezirala. V njem se je začelo nekaj gibati in podirati — njegova duša je trpela neizmerno. Smejali so se, radovali, govorili so glasne dovtype, Ivan pa se smeja s smehom, ki prihaja skozi jok...

Družba se je vračala. Poročnik in Karla sta šla tesno drug ob drugem prva. Ivan je zaostal. Nihče ga ni vabil, nihče ga ni pogrešal. Hodili so vsi po poti, katera je bila njemu tuja, niso ga razumeli. Zato se je skril za grmovje na brežuljku in truden sedel na parobek. Sredi zelenega travnika je ginila bela obleka Karle. Poleg nje je stopal črni jezdec. Od njegovega srca se je frgalo nekaj, kar se je z njim rodilo, rastlo in kar še biva z njim. Na črnem konju je prijezdil tisti ropar in mu ugrabil vse — vse...

Po cesti je izginjala družba. Slišal je glasni govor poročnikov. Ničesar ni raz-

umel. Zdelo se mu pa je, da odmeva neprenehoma visoki glas:

„Games-love“ — jaz imam igro —, jaz imam vse — ti nič! In tedaj mu je bilo bridko, da bi se vlegel poleg parobka in z njim vred pozabljen strohnul. Zamižal je in si pokril lice z rokami, da bi ne videl več, ker je izpoznal, kar je videl samo — v sanjah...

In vendar niso bile sanje. Karla je stopila zopet predenj. Njen klasični profil, njeni beli prsti so šepetali s strunami, mesečina je lila na zemljo — in on je imel v naročju Karlo, objemal njeno dušo, ki je bila vsa iskreno njegova. Lice se mu je radovalo, v žilah mu je zakipelo in domislil si je, da je sredi vroče, prašne ceste po puščavi dohitel svoj vzor. In takrat sta se pridružili njegovi Karli Lavra in Julija — in Ivan je vzkliknil: „Games-love!“

Umeknil je roke od lica, vstal in se glasno razveselil:

„Kaj, saj jo imam, vso imam — jaz imam Karlo — ti perišče grude!“ (DALJE.)

ZVONIMIR:

V LUNINEM SOJU.

V luninem soju blesti se
snežna ravan,
z biseri dragimi tkana
tiha je plan.

Glejte, in angel ljubezni
plava na svet,
venec cvetic ima v zlate
lase pripet...

Mehki vonj rožic objame
tiho polje,
radost brezmejna priplava
v moje srcé — — —

Zvezde bledijo in jutro
plava čez plan,
v srcu pa vzhaja ljubezni
radostni dan...

